

**Житомирський
державний
університет імені
Івана Франка**

**Тернопільський
національний
педагогічний
університет імені
Володимира
Гнатюка**

**Київський
столичний
університет імені
Бориса Грінченка**

Littera Scripta Manet:

**Нові тенденції у перекладознавстві,
філології та лінгводидактиці у контексті
глобалізаційних процесів**

**Матеріали 3-ї Всеукраїнської науково-практичної
конференції здобувачів та молодих учених**

Житомирський державний університет імені Івана Франка,
5 листопада 2025 року

Житомир 2025

УДК 81'255:81'42:001.891
Н-76

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Житомирського державного університету
імені Івана Франка від «28» листопада 2025 року,
протокол № 22*

Рецензенти:

Антонюк Н. М., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент, доцент кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Могельницька Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя Державного університету «Житомирська політехніка»;

Соловйова Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Поліського національного університету.

Littera Scripta Manet : зб. наук. пр. за матеріалами 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів та молодих учених "**Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів**" / за ред. Полховської М. В., Борисенко Н.Д., Мосієнко О. В., Лисецької Ю. В. Житомир : ЖДУ ім. Івана Франка, 2025. Вип. 11. 406 с.

Збірник містить матеріали доповідей учасників 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, здобувачів та молодих учених «Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів», яка відбулася 5 листопада 2025 року в Житомирському державному університеті імені Івана Франка в межах відзначення Міжнародного дня науки. Теми доповідей охоплюють лінгвістичну, перекладознавчу та лінгводидактичну галузі.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За достовірність фактів, цитат,

власних імен, посилань на наукові та літературні джерела, інші відомості відповідають автори публікації.

Думка редакції може не збігатися з думкою авторів.

©Колектив авторів, 2025

© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2025

МІЖКУЛЬТУРНІ ВИКЛИКИ ПЕРЕКЛАДУ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ПРО СТАЛИЙ РОЗВИТОК

Міжкультурний контекст традиційно впливає на процес перекладу презентацій про сталий розвиток, оскільки тексти з цієї тематики поєднують спеціальну лексику, корпоративну комунікацію та повідомлення про загальні цінності. Мета тез – виявити міжкультурні виклики, проаналізувати практичні проблеми під час перекладу презентацій про сталість, а також запропонувати стратегічні підходи для збереження точності, адекватності та риторичної ефективності повідомлення.

Дослідження матеріалів дає нам змогу виокремити деякі основні характеристики презентацій про сталий розвиток, як-от: міждисциплінарність тексту, його публічна спрямованість, наявність значної кількості термінологічної лексики, специфічна риторична стратегія. Наприклад, розглядані нами презентації можуть поєднувати економічні, екологічні та соціальні дані, нормативні посилення і маркетингові елементи. У текстах спостерігаємо використання власних імен, термінології (*greenwashing*, *circularity* тощо), метафор, закликів до дій, графічне візуальне подання інформації.

З опорою на вищезазначені спостереження можна намітити певні головні міжкультурні виклики перекладу розгляданих презентацій, що ґрунтуються на концептуальних і термінологічних невідповідностях, застосовуванні ідіоматичності та метафоричності, різниці в соціальних і нормативних моделях суспільств, прагматичних і риторичних відмінностях культур, оформленні візуальних в графічних елементів презентацій [1].

Фахівці радять пам'ятати, що переклад основних понять сталого розвитку потребує здійснення вибору між застосуванням кальки, адаптації або неологізму.

Наприклад, поняття *greenwashing* в одній культурі може бути традиційно зрозумілим як технічний термін, а в іншій потребує розгорнутого пояснення або нейтрального замітника «імітація екологічної відповідальності»[2].

Під час роботи з метафорами перекладачі мають обирати між лексичним відповідником і семантично еквівалентним перефразуванням, тому що деякі ідіоми можуть втрачати ефект чи бути неоднозначно інтерпретовані (*carbon footprint, we are planting seeds for the future* тощо).

Так, під час перекладу фрази *We must call time on empty promises* можуть виникнути утруднення, спричинені тим, що ідіома *call time on* у цільовій мові може бути незрозумілою. Тому перекладач може використати такі стратегії перекладу: замінити ідіому на вислів: «припинити пусті обіцянки» або використати локальну метафору «пора покласти край пустим обіцянкам».

Під час перекладу звернень *Dear stakeholders* українською мовою варто зважати на стандарти цільової культури. У формальному українському мовному полі української слід використовувати звернення «шановні зацікавлені сторони» або конкретизувати «шановні інвестори та партнери», а якщо аудиторія неформальна, можлива нейтралізація тону «дорогі партнери й друзі компанії».

Для правильного розуміння показників або соціальних стандартів іншої країни потрібна локалізація покликань на закони, акти та стандарти. Це стосується й кольорів, символів, які несуть певні культурні конотації. Наприклад, зелений колір не завжди асоціюють з екологією, тому інколи необхідно адаптувати кольори перед презентацією в іншій культурній зоні.

Стиль презентацій теж може бути різним, оскільки він напряду впливає на реакцію аудиторії. У культурах з високим рівнем прямоти презентації зазвичай «прямолінійні, фактологічні», заклики до дій конкретні, тоді як у культурах, чутливих до лиця та іміджу, презентації «дипломатичні, мотиваційні», а заклики до дії пом'якшені.

Для виконання вдалого перекладу презентацій про сталий розвиток слід дотримуватися певних перекладацьких підходів: локалізувати переклад, надавати визначення важливих термінів, сформувати проєктний глосарій для

презентації, забезпечити інформативність і зрозумілість підписів, легенд і заголовків для різних культурних аудиторій, дотриматися єдиного емоційного тону всієї презентації, вдаватися до фокус-групового перегляду презентації для запобігання небажаних інтерпретацій.

Отже, переклад презентацій про сталий розвиток – це складний міжкультурний процес, що об'єднує термінологічну точність, адаптацію риторичної стратегії і візуальну локалізацію. Основні виклики такої роботи полягають у концептуальних невідповідностях, різниці в нормативних контекстах, риторичних та візуальних відмінностях. Перекладацькі розв'язання зазначених складнощів передбачають створення проєктних глосаріїв, адаптивну локалізацію, узгодження тональності, тестування матеріалів на представниках цільової аудиторії. Такий підхід забезпечує збереження інформаційної точності й культурної релевантності, підвищує довіру аудиторії і сприяє ефективній міжнародній комунікації у сфері сталого розвитку.

Література

1. Драгомирецька Н.М., Романенко Ю.О., Чукут С.А., Сазикіна Т.П. Проблеми тлумачення «сталого розвитку» в державному управлінні України: поняття, переклад, комунікація. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права, 2021. № 6, С. 23-35. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2021.6.4>.

2. Макарова Ю. С., Завербний А. С. Проблеми та перспективи грінвошінгу за глобалізаційних умов та розвитку циркулярної економіки. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку, 2022. № 1 (7), С. 127-139. URL: <https://science.lpnu.ua/uk/smeu/vsi-vypusky/vypusk-4-nomer-1-2022/problemy-ta-perspektyvy-grinvoshingu-za-globalizaciynyh-umov>.